

Årsberetning 2018

Nærhed og sammenhæng

Udgivet af:
Dansk Selskab for Patientsikkerhed

c/o Frederiksberg Hospital
Vej 8, indgang 1, 1. sal
Nordre Fasanvej 57
2000 Frederiksberg

Redaktion:
Frits Bredal
Annelene Højvang Larsen
Charlotte Frendved

Layout: Herrmann & Fischer A/S

Indhold

Indhold	3
Forord, Karin Friis Bach og Inge Kristensen	4
PS! gør en forskel på arbejdspladserne, interview med Torben Klitmøller Hollmann, bestyrelsesmedlem for FOA	6
PS!-projekter	8
Nyt projekt kortlægger diagnosefejl i det danske sundhedsvæsen	8
Medicin uden skade	9
I sikre hænder	9
Sikker Sammenhæng	11
Sikkert Seniorliv	12
Klar til samtalen	14
Patientambassadørerne – nye anbefalinger	15
Uddannelse	16
PS! kan bidrage til den globale dagsorden, interview med Simon Feldbæk Peitersen	18
PS!-viden – Fagligt Nyt, VIVE-rapport etc.	22
PS! aktiviteter, konferencer, Folkemødet, Vigtigt for dig-dag etc.	24
PS! bag nyt, internationalt kommunikations-initiativ, #QiComms Charter	28
”Det var først, da vi fik talt om døden at vi kunne leve livet”, en patient- og pårørendehistorie	30
Dansk programkomite for International Forum, Copenhagen 2020	34
Om PS!improve	36
Om Dansk Selskab for Patientsikkerhed	39

Sikker Sammenhæng

Sikker Sammenhæng er et projekt, der skaber sammenhæng og bedre behandling på tværs af sektorer. Og sikker sammenhæng er samtidig det, der opstår, når de forskellige faglige organisationer sætter sig sammen i Dansk Selskab for Patientsikkerhed (PS!).

Når de forskellige organisationer i Dansk Selskab for Patientsikkerhed mødes, handler det ikke om den enkelte organisations særinteresser. Selskabet er et forum, hvor man mødes for at løse nogle af de store udfordringer for patienter og borgere. Sådan udtrykker bestyrelsesmedlem Torben Klitmøller Hollmann sin vigtige pointe i det interview med ham, som vi bringer i denne årsberetning.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed er og skal være det centrale forum for patientsikkerhed i Danmark. Vi skal være katalysator for en kultur, hvor både patienter og personale føler sig sikre. Også sikre til at tale åbent om fejl og til at lære af dem. I 2018 har vi igangsat et arbejde om psykologisk sikkerhed i sundhedsvæsenet. For udskamning og offentlig gabestok fører ikke til færre fejl og skader. Tværtimod.

Manglende sammenhæng i sundhedsvæsenet er et af de områder, der desværre kan føre til fejl og skade – og er dermed et helt afgørende område for patientsikkerhedsarbejdet.

Projekt Sikker Sammenhæng blev afsluttet med udgangen af 2018. To års afprøvninger og lærings-træf har givet konkrete resultater i form af sikre medicineringsprocesser, reduktion af ventetid og oplevelse af bedre sammenhæng for borgerne. Undervejs har de ansatte fra Bispebjerg-Frederiksberg Hospital og Københavns Kommune fået større forståelse for hinandens

Karin Friis Bach, formand PS!

arbejdsgange og sammen styrket patientsikkerheden på tværs af sektorer.

Fremme af patientsikkerhedskultur er et andet af PS!' udvalgte indsatsområder i 2018. Videreudvikling af en kultur, hvor borgere og patienters viden bliver anvendt til at styrke patientsikker-

heden. Læring af både det, der går godt og det der går mindre godt er en del af alt, hvad Dansk Selskab for Patientsikkerhed beskæftiger sig med.

I det forgangne år har vi bl.a. arbejdet for, at både patienter og personale er "klar til samtalen" om den sidste tid. Så fokus skifter fra, hvad sundhedsvæsenet kan, til hvad patienten har brug for. At opnå afklaring og undgå overbehandling er i høj grad et spørgsmål om patientsikkerhed og patientsikkerhedskultur.

Medicin uden skade har været og vil fortsat være et indsatsområde. Også her handler det bl.a. om sammenhæng på tværs af sektorer. Og også her har Selskabet kunne bidrage i kraft af den sammenhæng, der opstår, når alle organisationerne i bestyrelsen forener kræfterne om en stor og væsentlig udfordring.

Viden om patientsikkerhed er en hjørnesteen i arbejdet, og sammen med VIVE udgav vi i 2018 en rapport, der bl.a. viser, at god patientsikkerhed også er god økonomi – og at der findes gode bud på, hvordan vi strukturelt kan styrke patientsikkerheden.

Og så er vi tilbage ved Torben Hollmanns på samme tid enkle og stærke pointe: I Dansk Selskab for Patientsikkerhed mødes vi for at løse de store udfordringer for patienter og borgere.

Inge Kristensen, direktør PSI

Tak til bestyrelsen, patientsikkerhedsrådet, vores patientambassadører og til alle vore fantastiske samarbejdspartnere for indsatsen. Og tak for den sammenhæng, I er med til at skabe.

Med venlig hilsen
Karin Friis Bach, formand
Inge Kristensen, direktør

DE FEM INDSATSOMRÅDER I 2018

- Det nære sundhedsvæsen og sammenhæng på tværs
- Fremme af patientsikkerhedskultur
- Medicin uden skade/Medication Without Harm
- Den sidste tid/Klar til samtalen
- Psykiatri – reduktion af vold og tvang

PS! gør en forskel på arbejdspladserne

“Når man tænker patientsikkerhed, kan man ikke som ene-organisation klare den opgave.” Sådan siger bestyrelsesmedlem Torben Klitmøller Hollmann, der selv har været leder på et plejecenter.

I 2018 afløste Torben Klitmøller Hollmann Karen Stæhr som ny repræsentant for FOA i bestyrelsen for Dansk Selskab for Patientsikkerhed. I den forbindelse mødte kommunikationschef Frits Bredal det nye bestyrelsesmedlem til et interview.

Torben Hollmann fortæller om sit syn på Dansk Selskab for Patientsikkerhed, hvor sundhedsvæsenets forskellige organisationer mødes omkring andre emner end de traditionelle:

“Når man tænker patientsikkerhed, kan man ikke som ene-organisation klare den opgave. Nogle af de ting, vi sætter i gang med Selskabet gør, at man mindsker genindlæggelser og fejlbehandlinger. Patientsikkerhed handler om andet end social- og sundhedshjælpere eller social- og sundhedsassistenter. Det handler også om ergo- og fysioterapeuter, sygeplejersker og læger.

Vores medlemmer har jo masser ting at se til i løbet af sådan en arbejdsdag, men i og med, at det er sat i system, og det er jo det, Selskabet hjælper med, så får man også gjort en forskel.”

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 16. apr. 2018

@KarinFbach blev i dag valgt som ny formand for Dansk Selskab for Patientsikkerhed - se interview her ▶ patientsikkerhed.dk/karin-friis-bach... #patientsikkerhed #sundpol #patient18

4 11 41

HAR SELV VÆRET LEDER PÅ PLEJECENTER

"Jeg har selv været leder på et plejecenter, og hvis jeg havde haft den viden omkring strukturer, og hvordan man sætter de ting i gang og får struktur på opgaven, så tror jeg faktisk, at jeg ville kunne have løst det meget bedre og undgået mange uheldige situationer."

PS! MED TIL AT LØSE STORE UDFORDRINGER

"Her mødes vi ikke om vores rettigheder eller til lønforhandlinger. Her mødes vi for at gøre en forskel ude på den enkelte arbejdsplads. Hvis vi kan få det ud til vores medlemmer, så de kan være

med til at løfte nogle af de ting, så vil det være helt perfekt. Medlemmerne kan byde ind med den faglighed, de får fra deres uddannelse, og det kan være med til at løse nogle af de store udfordringer for patienter og borgere," siger Torben Klitmøller Hollmann.

Se PS!' tv-interview med Torben Klitmøller Hollmann, www.patientsikkerhed.dk/nyt-medlem-ps-bestyrelse-vi-goer-forskelpaa-arbejdspladserne/

I 2018 afløste Torben Klitmøller Hollmann Karen Stæhr som repræsentant for FOA i bestyrelsen for PS!

PS!-projekter

Sammen med engagerede samarbejdspartnere står Dansk Selskab for Patientsikkerhed bag en række projekter i sundhedsvæsenet. I regioner, kommuner – og på tværs af sektorer. Alle har det overordnede formål at forbedre patientsikkerheden.

NYT PROJEKT KORTLÆGGER DIAGNOSEFEJL I DET DANSKE SUNDHEDSVÆSEN

Data fra Patienterstatningen ligger til grund for ny analyse og projekt, der ser på manglende, forkerte og forsinkede diagnoser. 26% af anerkendte sager vedrører fejldiagnoser. Projektet gik i gang i 2018 og støttes af Helsefonden.

Internationalt er der kommet fokus på diagnosefejl som et stort og – indtil nu – ret overset problem for patientsikkerheden. Et nyt projekt, der gennemføres i samarbejde mellem Patienterstatningen og Dansk Selskab for Patientsikkerhed, vil nu kigge nærmere på området i dansk kontekst. Projektet er støttet af en bevilling fra Helsefonden.

"Manglende, forkerte og forsinkede diagnoser er et stort og til dels overset patientsikkerhedsproblem, som vi nu kigger nærmere på. Vi håber, at analysen kan give et bud på hyppigheden af diagnosefejl og pege på mulige mønstre, årsager og løsninger. Formålet er at opnå ny viden, som vil sætte fokus på diagnosefejl og skabe incitament blandt sundhedsvæsenets beslutningstagere, ledere og medarbejdere til at arbejde for en mere sikker diagnoseproces," siger direktør i PS! Inge Kristensen.

KILDE TIL LÆRING

I Patienterstatningen findes et stort datamateriale, som danner grundlag for analysen. En nylig opgørelse viser, at 26% af de sager, som Patienterstatningen anerkender, vedrører fejldiagnoser.

"At få erstatning for en behandlingsskade er én ting, for mange betyder det dog også meget, at den kilde til læring, der rummes i en afgørelse fra Patienterstatningen, bruges til at styrke patientsikkerheden. Ingen overser eller giver en forkert diagnose med vilje, så mere viden om, hvor det sker, og hvordan det sker, gavner også sundhedspersonalet. Vi er derfor meget glade for den mulighed, vi har fået af Helsefonden til – med fokus på patientsikkerheden – at se nærmere på de skader, der vedrører fejldiagnoser," fortæller Karen-Inger Bast direktør for Patienterstatningen.

Foto fra <https://patientsikkerhed.dk/nyt-projekt-kortlaegger-diagnosefejl-danske-sundhedsvaesen/>

MEDICIN UDEN SKADE

Den danske del af WHO-projektet 'Medicin uden skade' (Medication Without Harm) blev lanceret i marts 2018 med bred opbakning fra det samlede danske sundhedsvæsen. Ambitionen er at øge patientsikkerheden ved medicinering.

Der skal gøres en ekstra indsats for at øge sikkerheden omkring lægemidler og medicinering i Danmark. Derfor er en række myndigheder og organisationer nu gået sammen om programmet Medicin uden skade. Målet er at nedbringe forekomsten af alvorlige medicinskader i Danmark. Programmet udspringer af WHO's globale initiativ Medication Without Harm, der har til formål at halvere mængden af medicinfejl på verdensplan inden 2022. Det vil ikke alene øge patientsikkerheden væsentligt, men der er også mange penge at spare for sundhedsvæsenet ifølge en OECD-rapport fra 2017.

Styrelsen for Patientsikkerhed og Dansk Selskab for Patientsikkerhed koordinerer indsatsen i fællesskab. Programmet blev lanceret i Apotekerforeningens lokaler 21. marts 2018.

"En stor del af de hændelser, der rapporteres fra sundhedsvæsenet, er medicin-hændelser. Det er fejl, som kan have alvorlige konsekvenser og resultere i indlæggelser og genindlæggelser. I nogle tilfælde dør patienten. Mange af hændelserne sker på grund af fejl, der kunne forebygges, og det koster samfundet dyrt. Der er derfor et stort potentiale i at øge patientsikkerheden i Danmark via en koordineret indsats," siger Anne-Marie Vangsted, direktør i Styrelsen for Patientsikkerhed.

"Det er på tide, at vi får bragt alle gode ideer og kræfter i spil, så vi kan få gjort noget effektivt ved problemerne. Derfor er jeg rigtig glad for at Medicin uden Skade får bred opbakning fra hele det danske sundhedsvæsen," siger Inge Kristensen, direktør i Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

I SIKRE HÆNDER

Målet med I sikre hænder er at give borgerne i ældreplejen en sikker pleje og behandling. Det sker ved, at medarbejderne får metoder til at systematisere deres arbejdsgange. Programmet begyndte i 2013 med fem pilotkommuner, der i foråret 2018 havde deres niende og sidste læringsseminar. Metoderne fra I sikre hænder er nu den måde, de arbejder med patientsikkerhed på i hele kommunen.

I 2017 kom yderligere 13 kommuner med, og i løbet af 2018 har de været på to læringsseminarer, hvor det er tydeligt, at de også er ved at være godt på vej. Flere steder er de nu nået over 300 dage uden henholdsvis tryksår og medicinfejl, som kræver lægekontakt. I 2019 afholdes deres femte og sidste læringsseminar.

De nye kommuner har primært arbejdet med at udrykke tryksår og medicinfejl, mens pilotkommunerne også har opnået gode resultater i forhold til tandsundhed og forebyggelse af fald. Med finansloven, der blev vedtaget i december 2018, har I sikre hænder desuden fået bevilget fem millioner kroner, der skal bruges til at udvikle og afprøve en metode, som skal begrænse uplanlagt vægttab og underernæring hos ældre.

I efteråret har kommunerne deltaget i mærkedagene Fodens Dag, som Danske Fodterapeuter står bag, samt den internationale Stop Tryksårsdag. Begge dage blev brugt til at fastholde momentum, at tale med borgere og pårørende om tryksår og forebyggende indsatser samt anerkende personalets store indsats med forbedringsarbejdet.

En spørgeskemaundersøgelse, foretaget i 2018 blandt deltagerne i I sikre hænder, viser, at det styrker det faglige sammenhold, arbejdsglæden og motivationen, når de gode resultater fejres. Derfor er der i løbet af året udstedt en del diplomer til teams, der har opnået stabile processer, hvor det typisk også er fejret på afdelingen.

I maj udkom en universitetsopgave, der viser, at det er en god forretning at øge kvaliteten i ældreplejen. Rapporten er lavet af fem kandidatstuderende fra Aalborg Universitet i samarbejde med Sønderborg Kommune. Rapportens data viser, at ikke nok med at borgerne skånes for smerter og ubehag ved tryksår, så får kommunen samtidig frigivet ressourcer.

De gode resultater fra det systematiske arbejde med kvalitet og patientsikkerhed i kommunerne har der også været international opmærksomhed omkring. Erfaringer og resultater fra I sikre hænder er blevet præsenteret på internationale konferencer to gange i 2018, bl.a. med fokus på opskalering fra 5 til 18 kommuner. I maj deltog desuden 16 medarbejdere og projektledere fra I

sikre hænder i konferencen International Forum i Amsterdam, hvor både Sønderborg og Aarhus kommuner havde fået optaget posters og præsenterede deres arbejde.

Med systematiske arbejdsgange, implementering af tavlemøder og tjeklister, indsamling af data, øget fokus på faglighed og tværfagligt samarbejde samt en ændret åbenhedskultur kan kommunerne ikke alene vise gode resultater i forhold til borgernes pleje og behandling. De oplever også øget arbejdsglæde, bedre inddragelse af vikarer, faglig stolthed og - som et eksempel fra Aarhus viser - et halveret sygefravær.

I kommunerne bruger de ikke længere gisninger til at vurdere, hvordan det går med deres arbejde. De bruger i stedet data til at følge arbejdet og skabe forbedringer. Det gør, at de hurtigt kan sætte ind, og det kommer borgerne til gavn.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Sundheds- og Ældreministeriet og KL står bag I sikre hænder.

Følg projektet på www.isikrehænder.dk

"Jeg ved fra min egen erfaring fra ældreplejen, at tryksår kan være en meget pinefuld gene for et ældre menneske, der i forvejen også er svækket og afhængig af hjælp til mange ting. Derfor er det også fantastisk, at det kan lade sig gøre at undgå tryksår ved at arbejde på en lidt anderledes måde med eksempelvis tjeklister, tavler og lignende. Jeg har selv besøgt flere af de plejehjem, der har deltaget i projekt I sikre hænder, og set de flotte resultater. Min oplevelse er også, at det er noget, personalet har stor tilfredsstillelse ved."

- Ældreminister Thyra Frank ifm. Tryksårsdagen 2018

"I sikre hænder er et prima eksempel på, hvordan kommunerne arbejder systematisk med kvalitetsforbedring, så borgerne kan være trygge med den behandling, de får i kommunerne."

- Kristian Heunicke, direktør i KL

SIKKER SAMMENHÆNG

Sikker Sammenhæng er et innovationsprojekt gennemført i et samarbejde mellem Københavns kommune, Bispebjerg-Frederiksberg Hospital og Dansk Selskab for Patientsikkerhed i perioden september 2016 til marts 2019.

Antallet af ventedage fra Bispebjerg og Frederiksberg Hospital til rehabiliteringscentrene er i 2. halvår 2018 faldet fra 128 ventedage pr. måned til 65 ventedage pr. måned svarende til et fald på 50 %.

Undervejs har ansatte fra Bispebjerg-Frederiksberg Hospital og Københavns Kommune fået større forståelse for hinandens arbejdsgange og styrket patientsikkerheden på tværs af sektorer.

Målene har været at reducere ventetid på udskrivelse og rehabilitering samt at mindske akutte genindlæggelser og forebyggelige indlæggelser. Metoden har været at udvikle en samarbejdsmodel til tværsektoriel koordinering af forløb for ældre over 65 år, og her har læringstræffene med deltagere fra både region og kommune haft stor betydning.

"Læringstræffene har givet os mulighed for at få indsigt i hinandens verden. Det har især givet noget at lave fælles driverdiagrammer i begyndelsen og se på målene sammen. Jeg må indrømme, at jeg måske godt kunne tænke, at genindlæggelser ikke havde noget med hospitalet at gøre. Det har været lidt af en øjenåbner, at der er også noget, hospitalet kan gøre," siger projektleder Anne-Mette Falkenberg Andgren fra Bispebjerg-Frederiksberg Hospital.

"Læringstræffene har givet et rum, hvor vi uformelt kunne tale om udfordringer og prøve idéer af på hinanden. fx ved at kunne spørge: Hvis vi tænker sådan her, hvordan vil det så virke hos jer?" siger projektleder Tana Anneke Bredesen fra Københavns Kommune.

I forhold til målsætningen om at reducere ventetid på udskrivelse og rehabilitering er der

positive resultater ved projektets afslutning. Der er indført tavlemøder på alle rehabiliteringscentre, hvilket bl.a. har været med til at nedbringe opholdstiden. Den er faldet fra 31 dage til 29 dage i en periode, hvor der undertiden var 43 % af borgerne, som var godkendt til en plejebolig. Det svarer til 213 ekstra forløb om året.

Antallet af patienter, der ikke er klar til udskrivelse, når de får en plads på rehabiliteringscenter, er faldet fra 35 til 25 om året. Det er et fald på 29%. Der er desuden målt en stigning i borgertilfredsheden i overgangene mellem sektorer, der hvor en særlig indsats ved modtagelsen af borgeren er afprøvet.

De to projektledere nævner begge, at de har fået en større forståelse for sammenhængen mellem kommune og region nu.

PS!

**Sikker Sammenhæng:
Reduktion
på 50 % i
ventedage**

"At vi er en del af et samlet system, er en af de vigtigste læringer. Det er det med altid at tænke på de næste i kæden. Vi vil fx gerne have udskrivningsrapporter fra hospitalet, men vi kan også blive bedre til at dele vores informationer om borgeren ved indlæggelse," siger Tana Anneke Bredesen.

"Hver gang vi skal lave noget på tværs af sektorer, er vi nødt til at gøre det sammen. Vi er nødt til at tale sammen. Det ville være mærkeligt for mig at gøre det uden at inddrage kommunen i dag," siger Anne-Mette Falkenberg Andgren.

Selvom projektet officielt er slut, er der ingen tvivl fra hospital og kommune om, at samarbejdet skal fortsætte, så de kan nå endnu længere i forhold til målsætningen.

Sikker Sammenhæng er finansieret via satspuljemidler.

Læs mere på www.patientsikkerhed.dk/sikkersammenhaeng

SIKKERT SENIORLIV

Depression beskrives som et af alderdommens betydeligste sundhedsproblemer. Det anslås, at omkring 10% af alle ældre over 65 år får en depression i let, moderat eller svær grad, men over halvdelen opdages ikke, og endnu færre modtager relevant behandling.

Siden 2017 har kommunerne Horsens, Thisted og Faaborg-Midtfyn derfor samarbejdet med Dansk Selskab for Patientsikkerhed om projektet Sikkert Seniorliv. Målet har været at finde nye veje til at opspore og forebygge depression i alderdommen og forbedre ældres mentale sundhed og livskvalitet. En af de nye veje har været en erkendelse af, at der må tages anderledes metoder i brug.

"Det her er ikke noget, vi som kommune kan klare alene. En kommunalt ansat kan aldrig være en nær relation. Det skal man finde andre steder, så vi kan slet ikke undvære civilsamfundet i forhold til det her," siger Anne Sloth-Egholm, der er sundhedscenterleder i Horsens Kommune.

Frivillige fra civilsamfundet i de tre kommuner har derfor deltaget i projektet på lige fod med kommunalt ansatte.

"Jeg har efterhånden mødt en del seniorer, der var bange for både sig selv og omgivelserne. Alene det er med til at drive en til at sige, at det kan vi gøre meget bedre," siger Svend Aage Hansen, der er frivillig i Horsens Kommune og ligesom Anne Sloth-Egholm med i styregruppen for Sikkert Seniorliv.

I løbet af projektet har frivillige og kommunalt ansatte været sammen på læringsseminarer, hvor det fjerde og sidste afholdes i maj 2019. Her kan frivillige og ansatte idéudvikle og lade sig inspirere af de andre kommuner.

"Vi er nok alle tilbøjelige til at tro, at den linje, vi kører ud af, er den eneste rigtige. Men det giver egentlig meget inspiration at høre om det, de gør andre steder," siger Ernst Jørgensen, der er frivillig i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Læringsseminarer og teammøder i kommunerne styrker samtidig samarbejdet mellem offentligt ansatte og frivillige og giver et bedre kendskab til hinandens arbejde.

"For borgerne betyder det, at de vil kunne mærke i deres hverdag, at der er et godt netværk omkring dem. Det vil være en tryghed for dem at vide, at vi arbejder sammen og kender hinanden," siger Lena Hammershøj, der er forebyggende sygeplejerske i Thisted Kommune.

Udover at udbygge eksisterende tiltag er der i de tre kommuner udviklet nye tiltag og samarbejder. I Thisted Kommune har de fx skabt et samarbejde med bedemænd, der nu ved, at de kan henvise efterladte ældre til dem. I Faaborg-Midtfyn Kommune er det især fællesspisning, der er omdrejningspunktet for at skabe fællesskaber, og her er det ikke kun ældre, der kommer til arrangementerne. Også børnefamilier vil gerne tage del i det gode selskab.

"Med de tilbagemeldinger vi får fra folk, hvor det fx pludselig tager en time at handle ind i stedet for 5 minutter, fordi de nu møder folk de kender, så er jeg slet ikke i tvivl om, at vi rykker noget," siger Sissel Skivinger Dyrving, der er tidligere projektleder i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Sikkert Seniorliv støttes af TrykFonden.

Læs mere og se videoer fra Sikkert Seniorliv på www.patientsikkerhed.dk/sikkertseniorliv

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 11. dec. 2018
Der mangler sammenhæng i det danske sundhedsvæsen, og det går især ud over ældre med flere sygdomme. Debatindlæg [@JFMedi](#) fra [@kristensenps](#) [@rudkjoebing](#) [@GreteGc](#) [@Ulrikgerdes](#) [@BjarneHastrup](#) [#sundpol](#) [#sundhedsreform](#) [#patientsikkerhed](#) [#sikersammenhaeng](#) [► fyens.dk/Danmark-Debat/...](#)

DAGENS DEBAT
På kanten af en sundhedsreform.
Syge ældre mangler sammenhæng

hæret man bor.
Endelig bør man også styrke opfølgningen af at være blevet udskrevet fra sygehus – måske endda ikke alskatte indfølgelsen, men sikre opfølgning inden for et døgn, efter at man er blevet udskrevet. Det kan forhindre mange af de usædvanlige genindlæggelser, som mange ældre oplever.
Det er de nationale sundhedsmyndigheder og politikerne i København, der har ansvar for, at de konkrete initiativer bliver til virkelighed. Sker det ikke, frygter vi at medicinske patienter vil blive prioriteret ned og andre mere præstegivende sygdomme prioriteret op. Akuttilfælde skal samtidig gøres til en øget del af sundhedsvæsenet. Der skal ikke være tvivl om, at de hører under Sundheds-

Andreas Rudkjøbing, Lægeforeningen, Aage Kristensen, Dansk selskab for patientsikkerhed, Grete Christensen, Dansk Sygeplejeråd, Ulrik Gerdes, Aage og Bjarne Hastrup, Ældreagen

8 16

KLAR TIL SAMTALEN OM DEN SIDSTE TID

Sundhedsvæsenet har ofte stor indflydelse på, hvordan patienterne oplever den sidste del af deres liv. Men i sundhedssektoren er døden desværre - som i samfundet i øvrigt - blevet tabubelagt. Vi er som sundhedsprofessionelle langt bedre til at tale om helbredelse end til de dybe samtaler, der er nødvendige, når helbredelse ikke længere er mulig.

De sundhedsprofessionelle skal være 'Klar til samtalen' med døende patienter og deres pårørende. Så der er overensstemmelse mellem patientens ønsker og den behandling og pleje, patienten rent faktisk modtager. At opnå afklaring og undgå overbehandling er i høj grad et spørgsmål om patientsikkerhed.

PS! leder to store projekter, som skal gøre personalet bedre 'Klar til samtalen'. Det sker i form af anbefalinger til det enkelte sygehus og den enkelte afdeling, såvel som den enkelte kommune og det enkelte plejecenter.

Projekterne er finansieret af TrygFonden og Fremfærd Ældre.

KLAR TIL SAMTALEN I KOMMUNERNE

På plejecentre og i hjemmeplejen skal man blive bedre til at tage samtaler med de ældre om deres ønsker til den sidste levetid. Dette mål har Fremfærd Ældre besluttet at bruge midler på.

Målet er samtidig at få en bedre afklaring af de ældres ønsker til behandling. Her er genoplivningsforsøg ved hjertestop et vigtigt omdrejningspunkt, og mange ældre mener, de er sikret mod den slags behandling, når man fx er på plejehjem.

Men fravalg af behandling kræver samtaler med sundhedspersonalet og nedskrive aftaler med lægen. Derfor bør man sørge for at tilbyde alle ældre sådanne samtaler og opfordre til, at borgeren klart udtrykker sine ønsker.

I dette projekt arbejder PS! sammen med Stevns, Aalborg og Gladsaxe kommuner om

udvikling af politikker, rutiner og værktøjer, der skal understøtte, at alle bliver tilbudt samtaler. Hver kommune har udpeget et plejecenter, og de tre plejecentre arbejder i projektperioden sammen med konsulenter fra PS! med udviklingen lokalt, ligesom man i de tre kommuner arbejder for, at de udviklede metoder spredes på tværs af kommunen.

Undervejs mødes de tre plejecentre på tværs af landet og udveksler erfaringer og metoder.

Projektet skal afsluttes med en række anbefalinger til kommunernes ældreområder om, hvordan man kan udvikle gode rutiner på dette vigtige område.

KLAR TIL SAMTALEN PÅ SYGEHUSENE

Vi har masser af dagligdags eksempler og en hel del data, der viser, at vi på landets sygehuse langt fra altid er gode til at få talt med patienterne, når de helbredende behandlingsmuligheder ebber ud, og der reelt kun er lindrende behandling og menneskelig omsorg tilbage.

Dette projekt skal medvirke til, at sundhedspersonale rutinemæssigt tilbyder de ældste og de mest syge patienter samtaler om den sidste levetid og behandlingsmulighederne - så de selv kan være med til at træffe bevidste valg om behandlingsniveauet.

Når der skiftes for sent fra behandling med helbredende sigte til lindrende behandling, er der tale om overbehandling, og vigtig levetid spildes på urealistiske forhåbninger om livsforlængelse, på bivirkninger og på dårlig livskvalitet, mens en anden behandlingsstrategi ville give chance for bedre livskvalitet den sidste tid.

Med støtte fra TrygFonden og i samarbejde med ni sygehuse fremsøger og understøtter PS! gode praktiske eksempler. Det resulterer i et sæt anbefalinger, som skal spredes til alle landets sygehuse.

Læs mere på www.patientsikkerhed.dk/projekter/klartilsamtalen/

DEN PATIENTSIKRE JOURNAL – NYE ANBEFALINGER FRA PS!-PATIENTAMBASSADØRER

Hvordan kan sundhedsprofessionelle og patienter i fællesskab styrke patientsikkerheden omkring journalføringen, så patienter sikres mod fejl og misforståelser i patientjournalen?

Patientambassadørerne har udarbejdet en række anbefalinger til 'den patientsikre journal'. Anbefalinger til sundhedsprofessionelle, til patienter og pårørende samt til sundhedsvæsenets ledere.

Anbefalingerne er udarbejdet på grundlag af et seminar, 'Patientens journal, sundhedsvæsenets arbejdsredskab', der blev gennemført i foråret 2018.

Rammerne omkring journalsamtalen er af afgørende betydning for en patientsikker journal. Det er vigtigt, at samtalen sker under trygge rammer, herunder passende fysiske rammer, og foregår i gensidig respektfuld ånd. Udbyttet af samtalen vil være størst, når begge parter er velforberedte.

Det er de sundhedsprofessionelles ansvar, at journalen er korrekt og fyldestgørende, men patienterne selv og de pårørende kan også hjælpe. Som patient eller pårørende kan man fx hente inspiration i materialet Godt du spør, www.godtduspoer.dk.

Desuden har sundhedsvæsenets ledere et ansvar for at stille de rette betingelser til rådighed.

Patientambassadørerne er et netværk af patienter og/eller pårørende til patienter, der har oplevet skade i sundhedsvæsenet. Netværket er etableret i foråret 2007 og er del af det internationale netværk Patients for Patient Safety, PFPS, i regi af WHO. Anbefalingerne er oversat til engelsk.

DE FIRE ANBEFALINGER

1. Den gode journal er et samarbejde.
2. Journalens udformning understøtter patientsikkerheden.
3. Fejlagtige oplysninger skal rettes.
4. Udvikling af en mere åben og interaktiv patientjournal.

Læs anbefalingerne i deres fulde længde, www.patientsikkerhed.dk/content/uploads/2018/12/denpatientsikrejournal_final_nov18.pdf

PS!

121 personer har gennemført "Daglig ledelse af forbedringsarbejde" i 2018

Uddannelse

Dansk Selskab for Patientsikkerhed og PS!mprove står for en række uddannelser, der opbygger kapacitet i forbedringsmetoder og styrker sundhedspersonalets kompetencer i at udvikle patientsikkerheden.

FORBEDRINGSAGENTUDDANNELSEN

Målgruppe:

Klinikere og kvalitetsmedarbejdere, der ønsker basalt kendskab til forbedringsmetoder.

Læringsmål:

Efter endt uddannelse er deltageren i stand til at iværksætte og koordinere ambitiøst, datadrevet forbedringsarbejde med det formål at skabe markante forbedringer i den daglige praksis.

Indhold:

Forbedringsagentuddannelsen er inspireret af uddannelsen 'Improvement Advisor Professional Development Program', som den internationale anerkendte amerikanske organisation Institute for Healthcare Improvement, IHI, står bag.

Struktur:

Forbedringsagentuddannelsen strækker sig over 10 måneder fordelt på tre seminarer og webbaseret undervisning imellem seminarerne.

I forløbet arbejder kursisterne med hver deres forbedringsprojekt, der tager afsæt i egen organisation.

En del af holdene (Den Nordiske Forbedringsagentuddannelse) gennemføres i samarbejde med det norske patientsikkerhedsprogram 'I trygge hender'.

www.patientsikkerhed.dk/forbedrings-agentuddannelsen

Antal:

103 nye forbedringsagenter – heraf 16 fra Norge – har fået deres uddannelsesbevis i 2018. I alt er der uddannet næsten 450 forbedringsagenter, siden starten i 2013.

UDDANNELSE FOR MELLEMLEDERE I FORBEDRINGSARBEJDE

Målgruppe:

Målgruppen for programmet er mellemledere med personale- og daglig driftsansvar for en enhed, fx en afdeling på et sygehus/plejecenter eller teamleder i hjemmepleje. Det er en forudsætning, at deltageren har en basisviden om forbedringsarbejde, og at der aktuelt foregår et forskningsprojekt/program i organisationen.

Læringsmål:

Efter deltagelse i programmet vil mellemlederen via kendskab til en række forbedringsmetoder kunne lede lokalt forbedringsarbejde inden for eget ledelsesområde og understøtte og sikre fremdrift i forbedringsarbejdet.

Indhold:

Programmet strækker sig over en 14-16 ugers periode med tre læringstræf. Mellem læringstræffene ligger en række obligatoriske øvelser og opgaver.

Hver deltager skal inden programstart identificere et konkret klinisk område, som deltageren anvender som case under programmet.

Deltagelse i programmet er en strategisk satsning for organisationen, og det bedste resultat nås ved ledelsesmæssig opbakning til deltagerne.

FORBEDRINGS COACH UDDANNELSEN

Målgruppe:

Tidligere deltagere på Forbedringsagentuddannelsen og andre med tilsvarende niveau af viden, forståelse og færdigheder inden for forbedringsvidenskab.

Læringsmål:

Efter endt uddannelse er deltageren i stand til at coache forbedringsteams i at udvikle, afprøve og implementere forbedringsideer ved hjælp af en række forbedringsmetoder.

Indhold:

Uddannelsen er praksisorienteret med høj grad af deltagerinvolvering med en vekselvirkning mellem oplæg, drøftelser, erfaringsudveksling, gruppearbejde og øvelser. Undervisningen vil blandt andet komme ind på succeser og snublen i forbedringsarbejdet og teamets læring og udvikling.

Uddannelsen strækker sig over seks måneder og består af to todages workshops med mellemtilgængelige videokonferencer. Læringen er baseret på, at deltagerne parallelt med undervisningen coacher et team og dets medlemmer i forbedringsarbejde.

NAU FELLOWSHIP

PS! og PS!improve samarbejder med Region Nordjylland og Aalborg Universitetshospital om efteruddannelsesforløbet 'NAU Fellowship Program' med henblik på at bringe forbedringsarbejdet ind i den kliniske hverdag og gøre hospitalet klar til Nyt Aalborg Universitetshospital (NAU).

I programmet uddannes udvalgte nyudklækkede speciallæger med drive til at lede forandringer og kvalitetsforbedringer i klinisk praksis sammen med deres kollegaer. Fellows får chancen for at udvikle deres potentialer for ledelse af kvalitetsudvikling og få en forsmag på ledelse af kvalitet.

NAU Fellows gennemfører forbedringsprojekter i relation til NAU, der skal udvikle hospitalens processer og ydelser frem mod det nye universitetshospital. NAU Fellowship Programmet begyndte i 2014, og fire hold med ca. syv læger har gennemført det. I øjeblikket er det femte hold med seks deltagere i gang, og programmet er udviklet til også at uddanne

tværfaglige samarbejdspartnere fx sygeplejersker, dog stadig med overvægt af læger på programmet.

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 17. apr. 2018

Tillid og respekt mellem alle parter er afgørende for, at sundhedsvæsenet kan lære af sine fejl. Sådan skriver @AciJub i @dagens-medicinDK. Vi drøfter, hvordan oplevelser fra patienter+pårørende kan bringe #patientsikkerhed op på næste niveau #patient18 ▶ bit.ly/2qCu09n

🗨️ 6 ❤️ 9 📺

PS! kan bidrage til den globale dagsorden

Fra september 2018 til marts 2019 havde Simon Feldbæk Peitersen orlov fra PS! for at arbejde med patientsikkerhed hos WHO i Geneve. Vi har bl.a. spurgt ham, hvor meget patientsikkerhed fylder hos verdenssundhedsorganisationen, og hvad Dansk Selskab for Patientsikkerhed kan bidrage med i international sammenhæng.

Hver uge pendlede han mellem familien i København og kontoret i Genève.

Leder af staben i Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Simon Feldbæk Peitersen, har fra september 2018 til marts 2019 haft orlov for at arbejde for Verdenssundhedsorganisationen WHO i Geneve.

Den 38-årige kandidat i folkesundhedsvidenskab arbejdede som konsulent i Department for Service Delivery and Safety og i den mindre enhed Patient Safety and Risk Management Unit. Afdelingen består af fem enheder og ligger i den overordnede del af WHO, der arbejder med Universal Health Coverage and Health Systems.

I januar 2019 interviewede vi Simon Feldbæk Peitersen om hans oplevelser hos WHO.

Hvor meget fylder patientsikkerhed hos WHO?

Er det en stor eller lille dagsorden for WHO?

Patientsikkerhed kan fylde mere på WHO's interne dagsorden. Omvendt er der i øjeblikket et markant momentum på området, bl.a. med

et dagsordenspunkt på det kommende bestyrelsesmøde i WHO og globale møder, som fx Global Ministerial Summit on Patient Safety.

Det betyder samtidig, at patientsikkerhed også kommer på dagsordenen til den kommende WHO-generalforsamling til maj 2019. Samtidig er patientsikkerhed integreret i mange andre arbejdsområder, fx infektionssygdomme, hygiejne og kvalitet i sundhedsvæsenet.

Hvor meget har Danmark at bidrage med i WHO's internationale patientsikkerhedsarbejde?

Danmark har masser at bidrage med i forhold til det internationale patientsikkerhedsarbejde, fx i forhold til vores erfaringer med et nationalt rapporteringssystem for utilsigtede hændelser, lovgivning, systematisk brug af data, forbedringsarbejde m.v.

Hvor langt er Danmark sammenlignet med andre vestlige lande?

Det er svært at vurdere, hvor langt fremme Danmark er i forhold andre vestlige lande.

Der er ingen tvivl om, at vi har et godt udgangspunkt for at arbejde med patientsikkerhed i det danske sundhedsvæsen – og at vi er kommet et stykke ad vejen. Omvendt er der heller ikke tid til at hvile på laurbærrene, og arbejdet kræver fortsat fokus på alle niveauer.

Patientsikkerhed er et af de emner og problemstillinger, som kan samle lande – også på tværs af kontinenter. Fordi vi ikke har løst udfordringerne endnu. Det sker desværre stadig, at mennesker bliver skadet i forbindelse med behandling i sundhedsvæsenet – både i Danmark, EU og i Afrika.

At dagsordensætte emnet kræver opbakning fra alle aktører. Og her er et eksempel, hvor Danmark kan lære noget af andre. Jeg deltog i en konference i Sverige, arrangeret af de svenske kommuner og länsting – der var 2.000 deltagere fra alle niveauer i sundhedsvæsenet.

Hvor meget har Dansk Selskab for Patientsikkerhed at bidrage med i WHO's internationale patientsikkerhedsarbejde?

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har masser af bidrage med i forhold til den globale

dagsorden. PS! har en unik position, hvor vi både har berøringsflade med det nationale og politiske niveau i Danmark samt internationale aktører.

Samtidig arbejder PS! med personale, patienter og borgere helt ude i virkeligheden – det giver PS! en unik position i forhold til at kunne koble niveauer og bidrage med konkrete indspark til den globale dagsorden. Et eksempel er omkring patientsikkerhedskultur og psykologisk sikkerhed, som også er linket til lovgivning, brugen af UTH-systemet og det konkrete forbedringsarbejde på et hospital eller et plejehjem.

Den praktiske viden er god at tage med i drøftelserne på det globale niveau, som selvfølgelig skal suppleres af viden og evidens fra litteraturen m.v.

Læs hele interviewet med Simon Feldbæk Peitersen, www.patientsikkerhed.dk/ps-kan-bidrage-globale-dagsorden/

Simon Feldbæk Peitersen holder oplæg i Kasakhstan ifm. sit patientsikkerhedsarbejde for WHO.

Pat!ent
Ambassadors

Dansk Selskab for Patientambassadører

4 anbefalinger:

- 1. Den gode journal er et samarbejde.**
- 2. Journalens udformning understøtter patientsikkerheden.**
- 3. Fejlagtige oplysninger skal rettes.**
- 4. Udvikling af en mere åben og interaktiv patientjournal.**

adørerne

patientS!kkerhed

PS!-viden

Det er en del af PS!' strategi at både indsamle og sprede dansk og international viden, erfaringer og ideer på tværs af sundhedsvæsenet. Derfor publicerer PS! hvert år en række rapporter, undersøgelser og anbefalinger, som både peger på udfordringer og præsenterer løsninger.

FAGLIGT NYT ER BLEVET FORBEDRET

Gennem en årrække har Dansk Selskab for Patientsikkerhed jævnligt udgivet nyhedsbrevet Fagligt Nyt. Nu er Fagligt Nyt blevet relanceret med et nyt grafisk udseende og en ny redaktion med dansk og international baggrund. Fremover kan artikler og blogs være på både dansk og engelsk.

Gennem Fagligt Nyt holder vi læserne orienterede om de seneste nationale og internationale forskningsresultater, begivenheder, trends og meninger inden for patientsikkerhed. Fagligt Nyt udsendes ca. seks gange årligt.

www.patientsikkerhed.dk/fagligtnyt

HVORDAN FÅR VI MEST PATIENTSIKKERHED FOR PENGENE?

Hvordan får vi mest patientsikkerhed for pengene? 50 beslutningstagere og interessenter fra det danske sundhedsvæsen kom med deres vurdering i en ny rapport, 'Mere patientsikkerhed for pengene - hvordan'.

Rapporten blev udgivet i samarbejde mellem VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd og Dansk Selskab for Patientsikkerhed. Den blev offentliggjort på Patientsikkerhedskonferencen 2018.

www.patientsikkerhed.dk/12-indsatser-giver-mest-patientsikkerhed-pengene/

TÆT PÅ FRI BESØGSTID PÅ ALLE LANDETS HOSPITALER

Der er nu meget tæt på at være fri besøgstid på landets hospitaler. Det viser besøgstidsundersøgelsen 2018, som er gennemført af Hej Sundhedsvæsen, et samarbejde mellem Dansk Selskab for Patientsikkerhed og TrygFonden. Undersøgelsen baserer sig på oplysninger på hospitalernes hjemmesider og er nu gennemført for sjette år i træk.

www.patientsikkerhed.dk/taet-paa-fri-besoegstid-paa-landets-hospitalet/
NYE ANBEFALINGER TIL PÅRØRENDE-

PS!

**794 deltog i
I sikre hænders
læringsseminarer i 2018**

SAMARBEJDE

Sammen med TrygFonden og Danske Patienter/ViBIS kom Dansk Selskab for Patientsikkerhed i 2018 med et sæt nye anbefalinger til større samarbejde med de pårørende.

Vi havde samlet en række engagerede patienter og pårørende, sygehusledere, klinikere og kvalitets- og udviklingsfolk til en workshop. Formål: At formulere realiserbare anbefalinger til sygehusene om et styrket samarbejde med de pårørende. Læs de fem anbefalinger:

www.patientsikkerhed.dk/nye-anbefalinger-paaroeerendesamarbejde/

chefkonsulent i Dansk Selskab for Patientsikkerhed, er førsteforfatter på artiklen, der blev skrevet i samarbejde Hvidovre Hospital. Artiklen er baseret på erfaringerne fra projekt Sikre fødsler.

Danmark er et sikkert land at føde i, og nu er det blevet endnu mere sikkert. Hvidovre Hospital, som er landets største fødeafdeling, har reduceret andelen af børn, der fødes med iltmangel, med 48 procent.

www.patientsikkerhed.dk/faerre-boern-foedes-iltmangel/

FÆRRE BØRN FØDES MED ILMANGEL

Hvidovre Hospital har markant nedbragt antallet af børn, der fødes med iltmangel. I 2018 blev resultaterne publiceret i British Medical Journal Quality & Safety. Rikke Hollesen,

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 28. mar. 2018
Læge Tina Berg Jensens kommentar til højesteretsdommen [#sundpol](#)
[#patientsikkerhed](#)

🗨️ 7 ❤️ 14 📺

PS!-aktiviteter

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har været en stærk motor i forhold til at dagsordenstøtte patientsikkerhed. En af vores vigtigste roller er nu at fastholde patienternes sikkerhed på agendaen. Det sker blandt andet ved at arrangere og bidrage til arrangementer med kvalitet og patientsikkerhed som omdrejningspunkt.

Patientsikkerhedskonferencen. Primærsektorkonferencen. Folkemødet. Stop Tryksårsdag. Fodens Dag. Hvad er vigtigt for dig?-dag. International Forum. National Forum, Orlando. Og mange, mange andre events.

Igen i 2018 var Dansk Selskab for Patientsikkerhed aktiv med oplæg og viden ved en lang række forskellige arrangementer.

PATIENTSIKKERHEDSKONFERENCEN

Mere end 600 sundhedsprofessionelle, ledere, politikere og andre aktører blev præsenteret for de nyeste tendenser, metoder og erfaringer inden for kvalitetsområdet, da PS! afholdt en af Danmarks største konferencer om patientsikkerhed. Der var både internationale og danske keynotes, bl.a. chefredaktør Lisbeth Knudsen, der sammen med Søren Brostrøm diskuterede "smitsomme sygdomme i sundhedsdækningen". Debatten handlede om, hvad sundhedsjournalistisk betyder for patientsikkerheden. Lisbeth Knudsen og Søren Brostrøm præsenterede nye ideer til, hvad man kan gøre på området.

PRIMÆRSEKTORKONFERENCEN

Næsten 250 mennesker deltog i Primærsektorkonferencen, der i 2018 bl.a. bød på flere store internationale navne som keynotes.

Personalet skal have ejerskab til deres daglige arbejde, og der skal skabes de bedste forud-

sætninger for, at personalet kan indgå i dialog med patienterne. Sådan lød en af pointerne fra den hollandske sygeplejerske Jos de Blok, der var blandt talerne.

Den internationalt anerkendte professor David Roe fortalte om 'Patient Reported Outcome'. Roe delte erfaringer og resultater fra Israel, hvor der er en lang tradition for at anvende PRO-data.

Den internationalt anerkendte professor David Roe var keynote på Primærsektorkonferencen 2018, hvor han fortalte om "Patient Reported Outcome".

PS! AKTIV PÅ FOLKEMØDET

Igen i år var Dansk Selskab for Patientsikkerhed aktiv på Folkemødet. Selskabet var selv med til at arrangere tre debatter, og vi var med i den store debat i Det Fælles Sundhedstelt, hvor vi også havde en stand.

FRA ULIGHED TIL LIGHED I SUNDHED

Sammen med Lægeforeningen, Dansk Sygeplejeråd og FOA satte vi fokus på ulighed i sundhedsvæsenet, hvor nogle er mere lige end andre. Vores udgangspunkt: Tid til løsninger. Nu!

Paneldeltagere i debatten var bl.a. Karin Friis Bach, formand PS! Dansk Selskab for Patientsikkerhed, og Andreas Rudkjøbing, næstformand PS!, formand Lægeforeningen.

LØVENS HULE. HVORDAN REDUCERER VI MEDICINFEJL?

Debatten foldede sig ud på baggrund af projektet 'Medicin uden skade', et WHO-projekt, som Styrelsen for Patientsikkerhed og Dansk Selskab for Patientsikkerhed er lead på i Danmark.

Sammen med Styrelsen for Patientsikkerhed, Apotekerforeningen og Lægemedelindustriforeningen (Lif) inviterede vi til en debat, der var inspireret af 'Løvens Hule', som har kørt på DR i flere år.

Introduktion til debatten:

Karin Friis Bach, formand Dansk Selskab for Patientsikkerhed, og Lena Graversen, Styrelsen for Patientsikkerhed.

Paneldeltagere/Løvens Hule:

Andreas Rudkjøbing, næstformand Dansk Selskab for Patientsikkerhed, formand Lægeforeningen, Jakob Kjellberg, professor, programleder for Sundhed, VIVE og Michael Teit, vicedirektør Ældre Sagen.

MEDICINSK CANNABIS

- MIRAKELKUR ELLER HELT UDE I HAMPEN?

PS! var i år del af Det Fælles Sundhedstelt, der fredag sidst på eftermiddagen inviterede til fællesdebat om medicinsk cannabis.

PS!

Mere end 12.144 borgere har været "I sikre hænder" siden 2013

Det var et proppet sundhedstelt, der fulgte med i debatten, der blev skarpt styret af læge og journalist, DR, Peter Qvortrup Geisling.

Paneldeltagere:

Inge Kristensen, direktør Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Thomas Senderovitz, direktør Lægemedelstyrelsen, Liselott Blixt, (DF), formand for Folketingets Sundhedsudvalg, Søren Rasted, aktivist for medicinsk cannabis, radiovært, Radio 24Syv, Anders Beich, praktiserende læge, formand DSAM, Stinus Lindgreen, (R), medlem Regionsrådet, Region Hovedstaden, Rikke Jakobsen, sekretariatschef, Cannabis Danmark

Arrangører:

Komiteen for Sundhedsoplysning/medlemmerne af Det Fælles Sundhedstelt

BALANCEN MELLEM KONTROL OG LÆRING

Hvad er den bedste balance mellem kontrol og læring? Den bedste måde at forebygge fejl i sundhedsvæsenet? Hvordan opnår vi den bedste sikkerhed for patienterne? De spørgsmål havde vi tre centrale aktører til at debattere i Danske Regioners telt, da vi lørdag stod for et debatarrangement selv.

Ordstyrer var Karin Friis Bach, formand Dansk Selskab for Patientsikkerhed, formand Sundhedsudvalget, Danske Regioner.

Paneldeltagere:

Andreas Rudkjøbing, næstformand Dansk Selskab for Patientsikkerhed, formand Lægeforeningen, Grete Christensen, bestyrelsesmedlem PSI, formand DSR, Anne-Marie Vangsted, direktør Styrelsen for Patientsikkerhed.

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 16 jun. 2018
Klare rammer, god ledelse og forbedring af UTH-systemet er nogle af de elementer, @rudkjoebing, @GreteGc og @VangstedMarie var enige om ift. balancen ml. kontrol og læring. PSI-formand @KarinFbach takkede for god debat #patientsikkerhed #sundpol #fmdk

7 14

INTERNATIONAL FORUM ON QUALITY AND SAFETY

I maj 2018 deltog PSI som sædvanlig i International Forum on Quality and Safety, der dette år fandt sted i Amsterdam. PSI-medarbejdere fungerede som oplægsholdere ved en række sessioner og var med til at lancere et nyt internationalt charter for god kommunikation (#QiComms). Desuden arrangerede Selskabet traditionen tro en "danskermiddag". Alle danskere ved konferencen er velkomne ved middagen.

HVAD ER VIGTIGT FOR DIG?-DAGEN 6. JUNI

'Hvad er vigtigt for dig?' Den 6. juni stiller danske sundhedsprofessionelle dette spørgsmål til patienter, beboere, klienter, brugere og borgere. Anledningen er den internationale What matters to you?-dag, som markeres over hele verden og som PSI har introduceret i større, landsdækkende skala i Danmark.

Mere end 40.000 danske sundhedsprofessionelle var tilmeldt dagen i 2018. Både på det somatiske og psykiatriske område.

Dagen er vigtig, fordi vi ved, at inddragelse helt konkret kan skabe bedre resultater for den en-

kelte borger – og at det næsten altid skaber større tilfredshed. På Hvad er vigtigt for dig?-dagen får personalet mulighed for at markere, at det, der er vigtigt for patienten og borgeren, også er vigtigt for dem. Når man spørger 'Hvad er vigtigt for dig?' i stedet for 'Hvad er der i vejen med dig?', oplever borgeren eller patienten at blive mødt som et helt menneske – og ikke som en sygdom, et handicap, et organ eller et laboratorieresultat.

Personalet spørger selvfølgelig, fordi de gerne vil vide, hvad der er vigtigt for den enkelte. Med den viden kan de nemlig tilrettelægge behandlingsforløbet, så det tager udgangspunkt i patientens eller borgerens vaner, behov og ønsker. Personalet kan bruge erfaringer fra Hvad er vigtigt for dig?-dagen efterfølgende. 'Øvelsen' kan få effekt ud over selve dagen og give et andet perspektiv på hverdagen.

Deltagelse i dagen kan være et bidrag til en god inddragelsespolitik i sundhedsvæsenet, og helt konkret kan dagen være med til at sende et vigtigt signal til borgerne, skabe nye indsigter og større patienttilfredshed.

Læs mere på www.vigtigtfordig.dk

HVAD ER VIGTIGT FOR OS?

Hvad er vigtigt for dig?-dagen den 6. juni er en del af en større dagsorden, der handler om inddragelse, åben dialog og kommunikation i øjenhøjde med patienten. Derfor har Kirurgisk Afdeling Slagelse i flere år deltaget i Hvad er vigtigt for dig?-dagen.

Men hvad er egentlig vigtigt for os? spurgte personalet på afdelingen sig selv. Det førte til verdens første Hvad er vigtigt for os?-dag, som afholdes 4. april.

FODENS DAG

Kommunerne i I sikre hænder markerede Fodens Dag den 20. september med bl.a. sansebane, kage og fodbad. Det skete under overskriften: Fødderne er i sikre hænder.

Foden er et af de steder på kroppen, hvor der er størst risiko for, at der opstår tryksår. Det er derfor en måde at skabe opmærksomhed om et område, der ofte er overset.

Samtidig er opmærksomheden på foden en naturlig del af det arbejde, der allerede foregår i de kommuner, hvor de arbejder med at forebygge tryksår.

INTERNATIONAL STOP TRYKSÅRS DAG

Den 15. november 2018 var det igen international Stop Tryksårsdag, og det blev markeret i lande over hele verden. Også i Danmark, hvor der er tradition for at markere dagen på de afdelinger og plejecentre, der deltager i forbedringsarbejdet.

Patienterne på Nordsjællands Hospital får færre tryksår end nogensinde før. På Sygehus Lillebælt viser tallene, at de få tryksår, der stadig opstår, bliver mildere og mildere i graderne. Og også i det kommunale sundhedsvæsen er der eksempler på, at tryksår er blevet en sjælden skade.

Ved hjælp af forbedringsmetoder og en ny nultolerance over for tryksår har mange hospitaler, plejecentre og hjemmeplejeteam vist, at

forekomsten af tryksår kan reduceres til et minimum og visse steder helt elimineres. Indsatsen mod tryksår er også en fordel for samfundsøkonomien, viser en sundhedsøkonomisk analyse.

www.patientsikkerhed.dk/forebyggelse-tryksaar-har-succes/

NATIONAL FORUM, ORLANDO, USA

Dansk Selskab for Patientsikkerhed indgår i et strategisk partnerskab med IHI/Institute for Healthcare Improvement, der står bag den internationale konference "National Forum" i Orlando, USA. I december 2018 var Selskabet igen aktiv, bl.a. som oplægsholdere om kvalitet og patientsikkerhed. Desuden deltog PS! i 'Winter Camp' sammen med IHI's øvrige strategiske partnere.

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 15. nov. 2018

Det er virkelig flot, at det er lykket at reducere antallet af #tryksår markant gennem projekt #isikrehænder. Det dygtige og dedikerede personale viser, at der kan opnås flotte resultater ved at arbejde mere med systematiske arbejdsgange. @EllenTraneNorby @DKsundhed #sundpol

6 21

PS!

Over 100 danske og internationale ledere har skrevet under på #QiComms Charter.

Charteret blev lanceret ved International Forum, Amsterdam 2018.

PS! står bag initiativet sammen med partnerne i International #QiComms Group.

The #QiComms Charter

1 We will use #QiComms to accelerate our improvement work for the benefit of patients and everyone we serve

We believe that everyone should benefit from improvements in treatment and care, as quickly as possible. We will use #QiComms to make sure everyone across our organisation is inspired and motivated to engage in quality and safety improvement work and deliver better and safer treatment and care.

2 We will plan our #QiComms from the start

We build communications into our planning process from the beginning and review our communications against measurable goals at the end, so that it supports us in achieving our quality and safety improvement goals every step of the way.

3 We will give #QiComms support at the highest level

Our leaders and senior managers recognise the value of #QiComms and ensure improvement teams have the expertise, skills and resources they need to integrate #QiComms into their work effectively.

4 We will take a strategic approach to #QiComms

We understand our audiences, so we can design strategies and tactics to reach them with a clear and consistent set of messages to meet our improvement goals.

5 We will make our #QiComms evidence-based

We support our #QiComms work with sound theory and evidence, contributing to what we know about the impact and effectiveness of communications methods, tools and approaches by undertaking research and sharing our work.

6 We will continuously improve our #QiComms

We will develop indicators, collect data and monitor and evaluate our communications work so we can continuously improve, increase our impact and deliver greater value to our organisation's quality improvement efforts.

7 We will put people at the centre of our #QiComms work

We will speak to the hearts, as well as minds, of all those delivering and supporting quality and safety improvement. We focus on people and find ways to engage with them to motivate and inspire them to work with us to achieve our improvement goals.

Signed _____

Role _____

Organisation _____

Date _____

The #QiComms Charter has been developed by the International #QiComms Group, which includes the following organisations:

**“Det var
først, da vi
fik talt om
døden, at
vi kunne
leve livet”**

Klar t! samtalen

Dansk Selskab for **PatientS!kkerhed**

PS!

"Det var først, da vi fik talt om døden, at vi kunne leve livet"

Patienter, pårørende og personale skal turde tale om døden. Det var den klare pointe, Ib Jungemann kom med på et seminar om at være "Klar til samtalen." Jungemanns kone bekymrede sig mindre og hyggede sig mere, da de fik talt om døden. Hun døde som 73-årig af KOL.

Projektet hedder 'Klar til samtalen', og seminaret har samlet mere end 50 overlæger, palliationssygeplejersker, terapeuter, forskere, chefkonsulenter og en enkelt hospitalspræst. Rundt omkring på bordene ligger et større udvalg af informationsmaterialer med overskrifter som 'Kommissorium for Palliation', 'Praktisk jura på ældreområdet', 'Beslutningsstøtte', 'Lindring og livskvalitet' og 'Systematisk stillingtagen til genoplivning'.

Ind på scenen træder 71-årige Ib Jungemann. Den tidligere maskinarbejder er iført en hvid T-shirt og grønne militærbusker. Han taler et jævnt dansk og fanger tydeligvis omgående hele forsamlingens opmærksomhed med sin ligefremme fortælling om Jytte.

"SKAL IKKE GENOPLIVES. Det skulle der stå på hendes journal. Også hos vores egen læge blev der skrevet, at Jytte ikke skulle genoplives, hvis hun faldt om af et hjertestop," fortæller Ib Jun-

gemann, kigger på forsamlingen og fortsætter: "SÅ blev hun endnu mere syg, og kommunen kom og hjalp hende med at blive vasket hver dag, og så holdt jeg op med at arbejde og passede resten. Da fik vi så også skrevet i hjemmehjælpens bog, at hvis Jytte faldt om, og jeg ikke var hjemme, så skulle hun ikke genoplives. Siden hun kom hjem, lavede Jytte og jeg vores liv helt om. Hun skrev papirer ned om, hvordan hun ville have det, når hun skulle bisættes."

Ib Jungemann peger på tavlen, og dirigerer forsamlingens opmærksomhed hen på de ord, der står skrevet:

"Det var først, da vi fik talt om døden, at vi kunne leve livet"

"Så Jytte hun var en glad pige de sidste tre år," fortsætter han og forklarer, at Jytte bekymrede sig mere og hyggede sig mindre, før de fik talt om døden.

POSITIVT INDSTILLET OVER FOR AT SNAKKE OM DØDEN

"Det er vigtigt, at man er positivt indstillet over for at snakke om døden for ellers går det galt," siger Ib Jungemann til forsamlingen og fortsætter:

"Og hvis I som læger og sygeplejersker er positive, så vil I nok også lokke patienterne til at blive positive, for når man er positivt indstillet, og det har Jytte og jeg i hvert fald været, så er det meget nemmere."

Før hun døde, fandt Jytte et lille digt på Facebook, for hun var meget på Facebook, når hun ikke kunne komme ud, fortæller Ib Jungemann, inden hans læser digtet højt:

*Livet kan pludselig blive taget fra os
Vi ved ikke hvor længe, vi har, så husk at nyde
dem du elsker og holder af
Brug din tid på det, som gør dig glad og er
vigtigt for dig
Gør det mens du kan*

"Det har jeg gemt hele tiden det der, så jeg tænkte, det skulle I også lige ha' i dag." Forsamlingen klapper begejstret. Ib Jungemann er færdig med sit oplæg. Så snart han træder ned fra scenen, står en kø af seminar-deltagere, der gerne vil tale med ham.

**Læs hele historien med Ib Jungemann
www.patientsikkerhed.dk/foerst-vi-fik-talt-doeden-vi-kunne-leve-livet/**

*Ib Jungemann med et foto af
barnebarnet og sin afdøde
kone Jytte.*

Dansk Programme Advisory Committee for International Forum, Copenhagen 2020

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har arbejdet for, at International Forum skulle komme til København. I 2018 annoncerede arrangørerne, at konferencen skal afholdes i den danske hovedstad i 2020. I den forbindelse blev der etableret en dansk Programme Advisory Committee med Karin Friis Bach som formand.

PSI faciliterer møderne med programkomitéens (PAC) danske medlemsorganisationer. PAC's rolle er at komme med idéer (bl.a. forslag til site visits) til konferencen og virke som ambassadører. Selskabet er dermed hverken arrangør eller ansvarlig for det endelige program.

BMJ og Institute for Healthcare Improvement (IHI) er arrangører, og proceduren for forslag samt ansøgninger/abstracts er den samme, som når International Forum finder sted uden for Danmark.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed indgår i et strategisk partnerskab med Institute for Healthcare Improvement – bl.a. på den baggrund er det formanden for Selskabet, der

samtidig er formand for den danske Programme Advisory Committee.

"Dansk Selskab for Patientsikkerhed faciliterer udveksling af viden og erfaringer mellem lande. Det er en fornøjelse, at den primære internationale konference for kvalitet og forbedringsarbejde kommer til Danmark. Sammen med bl.a. bestyrelsesorganisationerne og PAC vil vi sætte vores præg på konferencen, bringe den nyeste internationale viden til Danmark og den seneste danske viden ud til resten af verden," siger Karin Friis Bach, formand for programkomiteen.

Konferencen finder sted i Bella Center i København 28.-30. april 2020. Der forventes omkring 3.000 deltagere fra mere end 60 lande.

#patientsikkerhed

Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker - 16. apr. 2018
Hvorfor er medier så ekstremt biased, når det handler om medicinsk cannabis? spørger @rudkjoebing #patient18

2 6 15

INTERNATIONAL FORUM, COPENHAGEN 2020

International Forum on Quality and Safety in Healthcare er den centrale internationale konference for kvalitet, forbedrings- og patientsikkerhedsarbejde. Både det internationale og det danske patientsikkerhedsarbejde har de seneste 20 år i høj grad udviklet sig i dette regi. Nye tendenser inden for kvalitet og patientsikkerhed diskuteres og defineres her, og konferencerne fungerer som et fælles internationalt reference- og mødepunkt.

Typisk deltager mere end 3000 mennesker fra mere end 60 forskellige lande, og der er altid en stor dansk delegation.

Det er Institute for Healthcare Improvement (IHI) og BMJ, der står bag konferencen.

PS!
**633 deltog i
Patientsikker-
hedskonferen-
cen 2018**

Læs mere på www.patientsikkerhed.dk/internationalforum2020/

PS!improve

Der har i de senere år været efterspørgsel efter den ekspertise i forbedringsvidenskab, som findes i PS! Der har også været efterspørgsel efter forbedringskompetencerne i sammenhænge, som ikke umiddelbart falder under PS!' formål og strategi. Men på grund af sin konstruktion og delvise offentlige finansiering er det ikke muligt for PS! at udbyde konsulent- og uddannelsesydelser i konkurrence med andre leverandører. Derfor besluttede PS!' bestyrelse at etablere PS!improve, som er et anpartsselskab, der er 100% ejet af Dansk Selskab for Patientsikkerhed. Et eventuelt overskud af PS!improve tilbageføres til PS!' almene formål. Aktiviteterne i PS!improve begyndte i januar 2018.

Formålet med PS!improve er at udbyde konsulent- og uddannelsesydelser – såsom rådgivning og undervisning – til sundhedsvæsenet og tilgrænsende sektorer. Formålet er endvidere at opbygge kompetencer og arbejde med metoder til at forbedre kvalitet og patientsikkerhed. PS! og PS!improve arbejder kontinuerligt med internationale samarbejdspartnere for at sikre den nyeste viden og fastholde et højt fagligt niveau.

PS!improves rolle er hovedsagelig rådgivende og understøttende og sigter mod at opbygge ekspertise, sådan at samarbejdsorganisationerne på sigt selv kan overtage forbedringsarbejdet.

PS!improves ydelser falder i fire kategorier:

- Faste uddannelsesprogrammer, som fx forbedringsagentuddannelsen, mellemlideruddannelsen og forbedringscoachprogrammet.

- Kapacitetsopbyggende aktiviteter for andre organisationer, som fx samarbejdet med Landssygehuset på Færøerne og samarbejde med Frederiksberg Kommune.
- Projektledelse for andre organisationer, som fx Sikkert OP-Flow i Region Midtjylland.
- Andre konsulenttydelser, som fx konsulenttydelser med organisationen Habitus som forberedelse til besøg af Styrelsen for Patientsikkerhed på Habitus boenheder.

Inden for hver af de fire ydelseskategorier er der sat mål for aktiviteterne i 2018, og disse mål er enten helt eller delvist opfyldt.

PS!
112 forbedrings-
agenter blev
uddannet i
2018

Eksempler på aktiviteter i PS!mprove

SAMARBEJDE MED LANDSSYGEHUSET FÆRØERNE

PS!mprove samarbejder med Landssygehuset Færøerne om at opbygge en kvalitetsorganisation på sygehuset. Gennem strategiske drøftelser med sygehusets ledelse fastlægges den mest hensigtsmæssige struktur for kvalitetsorganisationen. PS!mprove bidrager desuden ved at facilitere og understøtte ti lokale forbedringsprojekter og træne og coache forbedringsagenter til at understøtte de lokale team. Formålet er på sigt, at Landssygehuset Færøerne opbygger kapacitet, sådan at de selv kan overtage og videreføre forbedringsarbejdet.

SAMARBEJDE MED REGION MIDTJYLLAND

PS!mprove samarbejder med Region Midtjylland om et projekt, der skal forbedre flowet på operationsgangene og reducere antallet af aflyste operationer. PS!mprove bidrager med kompetencer inden for flow og forbedringsledelse og bidrager med faglig sparring i forbindelse med en række læringsseminarer i 2018 og 2019. Desuden besøger PS!mprove de enkelte team og coacher i forbedringsmetoder i fremdrift i forbedringsarbejdet.

SAMARBEJDE MED FREDERIKSBERG KOMMUNE

PS!mprove samarbejder med Frederiksberg Kommune om at udvikle en forbedringskultur på tværs af social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet. Gennem uddannelse af medarbejdere opbygges kapacitet for forbedringsarbejde. Desuden bidrager PS!mprove med faglig sparring ved læringsseminarer og understøtter en række konkrete forbedringsprojekter inden for henholdsvis social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet.

PS!mprove har i 2018 indgået samarbejdsaftaler med:

- **Aarhus Universitetshospital**
- **DEFACTUM**
- **Habitus**
- **Psykatrien i RegionNordjylland**
- **Psykatrien i RegionSyddanmark**
- **Psykatrien i RegionHovedstaden**
- **Frederiksberg Kommune**
- **Hvidovre Kommune**
- **Lolland Kommune**
- **RegionHovedstaden**
- **Nordsjællands Hospital**
- **Region Midtjylland**
- **Psykatrien i Region Midtjylland**
- **Det nationale Sorgcenter**
- **Center for Sundhed, Københavns Kommune**
- **Hjernesgade og rehabiliteringscenter, Københavns Kommune**
- **Københavns Kommune, Center for omsorg og rehabilitering**

Deltagere på Primærsektor-konferencen i gang med øvelse, hvor de diskuterer flow, flaskehalse og køteori.

Om Dansk Selskab for Patientsikkerhed

FORMAND

Karin Friis Bach
Formand sundhedsudvalget, Danske Regioner
Repræsenterer Danske Regioner

NÆSTFORMÆND

Andreas Rudkjøbing
Formand for Lægeforeningen
Repræsenterer Lægeforeningen

Jens Kristian Hedegaard
Byrådsmedlem Holstebro Kommune
Repræsenterer KL

KASSERER

Grete Christensen
Formand Dansk Sygeplejeråd
Repræsenterer Dansk Sygeplejeråd

ØVRIGE BESTYRELSESMEDLEMMER

Anne Helene Kahns
Formand for Danmarks Apotekerforening
Repræsenterer Danmarks Apotekerforening

Freddy Nielsen
Repræsenterer Danske Handicaporganisationer

Jacob Isøe Klærke
Regionsrådsmedlem Region Midtjylland
Repræsenterer Danske Regioner

Jørgen Aagren Nielsen
Direktør i Dansk Lægemediel Information A/S
Repræsenterer Lægemedielindustriforeningen

Camilla Hersom,
Formand Danske Patienter (2018)
Morten Freil (2019)
Direktør Danske Patienter
Repræsenterer Danske Patienter

Peter Sørensen (2018)
Borgmester Horsens
Pernille Beckmann
Borgmester Greve (2019)
Repræsenterer KL

Peter Huntley
Direktør i Medicoindustrien
Repræsenterer Medicoindustrien

Torben Klitmøller Hollmann
Sektorformand FOA
Repræsenterer FOA

PATIENTSIKKERHEDSRÅDET

Patientsikkerhedsrådet arbejder for at forebygge fejl og skader samt udbrede viden om patientsikkerhed i det danske sundhedsvæsen. Rådet er nedsat af Dansk Selskab for Patientsikkerhed og skal fungere som et uafhængigt rådgivende organ for Selskabets bestyrelse. Rådet består af omkring 30 medlemmer.

RESSOURCER

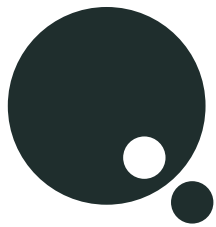
I 2018 blev Dansk Selskab for Patientsikkerheds drift hovedsageligt finansieret af Danske Regioner og regionerne, KL og kommunerne, medlemskontingenter og indtægter fra kurser og konferencer. Selskabets projekter og aktiviteter er desuden finansieret af administrative bidrag fra projekterne samt fonde og puljer.

GENERALFORSAMLING

Dansk Selskab for Patientsikkerheds ordinære generalforsamling for 2018 blev afholdt den 16. april.

MEDLEMSKAB

Medlemskabet af Dansk Selskab for Patientsikkerhed er enten på individuel eller kollektiv basis. Det vil sige, at både enkeltpersoner, organisationer og virksomheder med interesse for patientsikkerhed kan være medlemmer. I 2018 havde PSI i alt 146 medlemmer, fordelt på 69 individuelle og 77 kollektive medlemmer.

International Forum on
QUALITY & SAFETY
in **HEALTHCARE**

#Quality2020 i København den 28.-30. april 2020

Mere end 3.000 deltagere fra 60 forskellige lande plejer at deltage, når Institute for Healthcare Improvement (IHI) og BMJ afholder den årlige forårskonference. I 2020 finder konferencen sted i Bella Center i København.

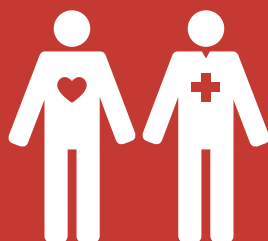

Læs mere på

www.patientsikkerhed.dk/internationalforum2020

Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder for at forbedre patientsikkerheden i det samlede sundhedsvæsen. Borgere og patienter skal opleve tryghed, effektivitet og sammenhæng – hele tiden og for alle.

Hvad er
vigtigt
for dig?

Husk Hvad er vigtigt for dig?-dagen hvert år den 6. juni.

Læs mere på vigtigtfordig.dk